

Öz käriniň ussady / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Öz käriniň ussady / hekaýa ÖZ KÄRINIŇ USSADY

Redaktor işgärlerini kabinetine çağyryp, olara şeýle diýip yüzlendi:

– «Maýak» kolhozynyň çopany Çolukow hakda gyssagly suratda oçerk gerek. Ol dowarlary gyşdan ölüm-ýitimsiz çykarmakda taýsyz gahrymançylyk görkezipdir. Ynha şol gahryman çopan hakda hem gowy oçerk bermeli. Yöne bilip goýuň wagt gaty ölçeglidir. Oçerk ýazmagyň puryjasy – üç gün...

Şunuň ýaly gyssagly bir zat ýazmaly bolanda, bu iş mydama bölüm müdiri Kösekowa tabşyrylýardı. Ol öz işine gaty jürdi. Potologa seredibem bir gazetlik makala ýazmagy başarıýardı. Redaktor bu gezegem Çolukow hakda oçerk ýazmagy oňa ynandy. Kösekow kabinetine gelip, telefona ýapyşdy. Meşhur çopan hakda maglumat almak üçin, «Maýak» kolhozyna jaň etmek isledi. Emma telefon trubkasyny galдыran bolmady. Nâme etmeli? Kolhoza gitmelimi? Çöle, goýun üstüne gitmelimi? Ýagyşam-a guýup dur... Onsoňam beýdip arkan-ýüzin gaýşyp ýörer ýaly wagt barmy han?.. Kösekow esli wagt oýa batyp oturandan soň, «Tapdym!» diýdi-de, gönü öyüne eňdi. Öýde, aky gökçaýyň başynda, on ýyl mundan ozalky gazet sahypalaryny agdaryşdyrdы. Bir sagat geçip-geçmäňkä, ol çopanlar hakda ýazylan makalalaryň, oçerkleriň bir gideni bilen tanşyp çykdy. Gerekli sözlemleri göçürüşdirip aldy. Soňra, bir salym pikir derýasyna gark bolup oturandan soňra, ak kagyzyň ýüzünde oçerkiň «Öz käriniň ussady» diýen sözbaşysy peýda boldy.

Aradan sagat ýarym wagt geçenden soň, ol garadere batyp, oçerki tamamladym etdi. Ertir irden, laýjak sagat dokuzda Kösekow redaktoryň kabinetine girip, oçerki onuň stolunyň üstünde goýdy.

Redaktor hem hut şol pursatyň özünde oçerki okap çykdy.

– Berekella, Kösekow! – diýip, onuň öwgüsini ýetirdi. – Sen nähili ýetişikli, nähili çalasyn adam. Gaty gyssagly ýazanam

bolsaň, očerki biçak şireli ýazypsyň. Köşekow, gyssagly suratda şeýle gowy očerk taýýarlandygyny nazara alyp, saňa bir hepde rugsat berýän. Bar, hala, dynç al, hala-da döredijilik işiňi dowam etdir.

Köşekow redaktoryň kabinetinden keýpiköklük bilen çykdy. Şol günüň ertesi bolsa ir bilen gazetiň birinji sahypasynda «Çopan edermenligi» diýen rubrika bilen Köşekowyň «Öz käriniň ussady» diýen očerki ýalpyldap çykdy. Onuň mazmuny bolsa, ine, şu aşakdaky ýalydy:

«Biziň münüp barýan «Gaz-69» kysymly maşynymyz Garagumuň aňnat-aňnat gum depelerinden geçip barýardy. Daş-töwerek, diýseň, hezildi. Alabahar bolangoň, çölüň howasy hoştapdy. Maşyn depeden-depä inip, biziň içimiziň halys julkuny çykarypdy. Yöne bu julky çykmanyňam özboluşly bir lezzeti bardy. Ahyry içimiziň julkuldamasından hem dyndyk. Maşynymyz çopan goşuna ýetip daýandy. Maşyndan düşüp, çopan goşuna tarap yönelenimiz hem şoldy welin, iki sany eşek ýaly it bize tarap haw-hawlap eňip ugrady. Hernä çopanlar wagtynda «Alabaý! Mulabaý! Gaýt! Dolan!» diýäydiler. Ýogsam olar bize hezil berjek däldi.

Baş çopan Çolukow gaty sypaýy, gürrüňçi ýaşuly eken. Onuň köneden, täzeden bilmeýän zady ýok. Çopan goşundaky gürrüň gitdigiçe gyzyşýardy. Mesaýy gürrüniň arasyna böwšeňlik düşende men baş çopan ýoldaş Çolukowdan öz işleri barada gürrüň bermegi haýış etdim. Özi hakda gürrüň bermegi halamasa-da, men eýdip-beýdip, onuň taryna kä gowşak, kä dözümliräk kakyp, ahyry şu zatlary aýtmaga mejbür etdim:

– Şu ýyl howa geçen ýylkylara garanda bisereşgen geldi. Şatlama sowukdan özümüz açılmaly. Emma şonda-da biz mallary gyşdan başbitin çykarmak üçin elimizden gelenini etdik. Mallaryň ýekeje biriniňem ölüm-ýitimine ýol bermedik. Goýunlarymyzyň arasynda aýratynam Saryja, Garaja, Mawyja, Gyzylja lakamly we beýleki mallarymyz hasam tapawutlandylar. Olar gyşda horlanmag-a beýlede dursun, gaýta has semräp çykdylar. Munuň şeýle bolmagynda Alabaý hem Mulabaý atly itlerimiz öz ýetdik goşantlaryny goşdular. Olar dowarlary mör-möjeklerden saklyk bilen goradylar.

Özümiziňem gyşdan çykyşymyz erbet bolmady. Bedämiz, gowurmamyz, etimiz kemterlik etmedi. Munuň üçin bolsa biz kolhoz prawleniýesine müň mertebe minnetdardyrys. Hawa, baýry çopan hak aýdýar. Onuň sözüniň işinden aýra däldigine şüphe bolup bilmez. Çünkü kolhoz prawleniýesi çopanlar hakda atalyk aladasyny edip, olary mähir gujagynda saklaýar. Özüm hakda-ha şeýle alada edilse – bedäm, gowurmam, etim bol bolsa, çopan bolup, döşüme kakyp, tans edip goýun bakhaga hemise taýyn.

Gün ýaşdy. Baş çopan Çolukow eline egri taýagyny alyp, goýunlaryny sürüp ugrady. Men şu ýerde baş çopanyň öz käriniň tüýs ussadydygyna ýene-de bir gezek aýdyň göz ýetirdim. Ol bir gapdalda üýşüp ýatan bir topar çopan taýagynyň arasyndan öz taýagyny sähelcejigem säginmän saýlap aldy...

Goýunlaryň mälemesi, itleriň üýrmesi, goja çopanyň «küşüwi», käte sykylyk atyp goýbermegi jadly bir mukam bolup ýaňlanýardy.

Hawa, kesbiňden kemal tap, öz käriniň ussady – baýry çopan Çolukow!...»

* * *

Aradan iki gün geçipdi. Redaksiýada önemcilik maslahaty gidip durdy. İşgärlerden kimdir biri Kösekowyň ocerkini taryplap durka, telefon jyňyrdady. Redaktor trubkany galdranda:

- Bu redaksiýamy? – diýen ses eşidildi.
- «Maýak» kolhozynyň baş çopany Çolukow gepleýä...
- Gaty gowy, ýoldaş Çolukow. Biziň ocerkimizi haladyňyzmy?
- Ocerkiňiz-ä ýaman däl eken welin...
- «Welininiz» näme?! – «Welenim» Kösekow meni nirede gördükä? Men öten aşam kurortdan geldim. Özem meniň oba mekdebini gutaryp, komsomol putýowkasy bilen çopançylyga gaýdanyma ýaňy baş ýyl boldy. Onsoň men nähili «goja çopan, baýry çopan» bolýarmışym?.

Kösekowyň kolhoza komandirovka gitmek baradaky dokumentine gol çekmändigi diňe şu gürrüňden soň redaktoryň güpbe ýadyna düşdi.

Çary GELDIMYRADOW. Hekaýalar